

**Туристичка организација Србије**  
**Београд, Чика Јубина 8**  
**www.serbia.travel**  
**Заводни број: 3930/4**  
**Датум: 24.11.2019. године**  
**Број јавне набавке: ОПЈН 3/2019**

**Предмет:** Одговор на постављено питање

**Питање:**

У складу са одредбама чл. 63. ЗЈН, у циљу подношења прихватљиве понуде у поступку јавне набавке – Израда сајамских поставки за представљање туристичке понуде Србије у земљи и иностранству, ЈН бр. ОПЈН 3/2019, потребна су нам додатна појашњења, како следи:

Наручилац је на стр. 18 конкурсне документацији одредио додатни услов који потенцијални понуђач испуњава уколико је од 2016. године до дана подношења понуде, израдио најмање десет сајамских штандова у затвореном простору, од чега најмање пет штандова у иностранству, и то у земљама у којима се одржавају сајмови на које се односи ова јавна набавка (Немачка, Бугарска, Русија, Италија, Велика Британија и Шпанија), што је у супротности са одредбама ЗЈН, чиме се нарушавају начело обезбеђивања конкуренције и начело једнакости понуђача.

Ограничавање референци понуђача на израду сајамских штандова само на наведене државе, односно државе на које се односи ова јавна набавка, је изузетно ограничавајући додатни услов који практично искључује конкуренцију и омогућава да у поступку учествује само одређени понуђач коме ће бити додељен уговор. Ово поготово, јер нема никакве разлике и потпуно је небитно да ли је понуђач израдио штандове у Француској, Белгији, Америци, Бразилу или у државама које су наведене у овој конкурсној документацији, већ је одлучујуће и битно да понуђач има искуство и да је израђивао штандове у земљи и иностранству.

Постављање предметног додатног услова на израду штандова искључиво у наведеним државама, који још конзумира и број штандова и плус квадратуру израђених штандова је директно у супротности са одредбама Закона о јавним набавкама.

Уколико наручилац и даље инсистира на наведеном услову захтевамо од наручиоца да објасни разлоге оправданости дефинисаног услова.

Да ли ће наручилац отклонити незаконитости у конкурсној документацији и да ли ће изменити конкурсну документацију у складу са законом у смислу алтернативног одређења држава у којима су израђивани штандови?

## **Одговор:**

Чланом 76. став 2. Закона о јавним набавкама, прописано је да наручилац у конкурсној документацији одређује додатне услове за учешће у поступку јавне набавке увек када је то потребно имајући у виду предмет јавне набавке, а ставом 6. истог члана, да Наручилац одређује услове за учешће у поступку тако да ти услови не дискриминишу понуђаче и да су у логичкој вези са предметом јавне набавке.

Према томе, у одређивању услова у погледу довољног техничког, пословног и кадровског капацитета наручилац полази пре свега од својих објективних потреба, које су дефинисане предметом јавне набавке. Управо због тога, могуће је да неће сваки заинтересовани понуђач бити у могућности да достави понуду која испуњава све те услове. Наиме, иако наручници морају да воде рачуна да услови у погледу довољног техничког, пословног и кадровског капацитета не буду дискриминаторски, смисао јавних набавки није у томе да сваку јавну набавку могу да реализују сви понуђачи, већ да је реализују понуђачи који су за то способни и квалификовани. Будући да се разлика међу понуђачима огледа управо у неједнаком финансијском, пословном, техничком и кадровском капацитetu, то се баш код тих услова прави разлика међу понуђачима, те неће сви понуђачи бити у могућности да испуне услове које наручници пропишу.

Суштина захтева Наручиоца из Конкурсне документације је да понуђач поседује релевантне референце у вези са пословима израде штандова, односно да је од 2016. године до дана подношења понуде, израдио најмање десет сајамских штандова у затвореном простору, од чега најмање пет штандова у иностранству, и то у земљама у којима се одржавају сајмови на које се односи ова јавна набавка (Немачка, Бугарска, Русија, Италија, Велика Британија и Шпанија).

С обзиром на потребу Наручиоца да учествује на сајмовима у горе поменутим земљама, неопходно је да понуђач поседује минимално искуство, чиме потврђује своју компетентност за обављање послана у складу са захтевом наручнице из конкурсне документације. Наручилац је у конкурсној документацији на страни 3. тачка 2. Подаци о предмету јавне набавке , подтачка 2.1. Опис предмета набавке, назив и ознака из општег речника набавки, навео да је предмет јавне набавке израда сајамски поставки за представљање туристичке понуде Србије на чак осам иностраних сајмова, а додатним условом су тражене референце за само пет иностраних сајмова у земљама у којима се планира представљање туристичке понуде Србије. Досадашња пракса је показала да није свеједно у којој се земљи гради штанд, имајући у виду и локалне прописе и процедуре, те је и то један од разлога за увођење овог условия, а све у циљу како не бисмо довели у опасност представљање туристичке понуде Србије на сајмовима у поменутим земљама.

Такође, провером стања на тржишту, утврдили смо да одређени број предузећа, и то не мали, у Србији испуњавају захтеване додатне услове, те стога не може бити речи о дискриминаторском услову.

Такође, везано за питање које се односи на захтеване услове у погледу квадратуре штандова, напомињемо да смо као услов навели минималне квадратуре, што је такође битно за утврђивање референци понуђача.

У вези са наведеним, констатујемо да су захтеви Наручиоца у погледу наведених додатних услова, дефинисани тако да су у вези са предметом јавне набавке, да представља његову објективну потребу и да не дискриминишу друге понуђаче.

*Достављено:*

- *Порталу јавних набавки;*
- *Интернет страници наручиоца*

*Комисија за јавну набавку*  
*Јелена Богдановић*

